

It is concluded that the problem of improving the process of information and establishing the feedback requires immediate solving. Transparent and unbiased discussion of the problems of interaction will make possible to realize the extent of their impact on the efficiency of each participant's activity of such an interaction, and to determine the content of of each other's expectations concerning their quality.

Keywords: *interaction, subjects, state's law enforcement function, stages, forms, efficiency, information, innovation technologies.*

УДК 342.95

О. Л. ГАМАЛІЙ,

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри кримінально-правових дисциплін Державного вищого навчального закладу

«Українська академія банківської справи Національного банку України»

ПРАВА ГРОМАДЯН ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Визначено сутність прав громадян. Охарактеризовано наукову літературу та чинне законодавство України на предмет визначення у них прав громадян. З'ясовано способи адміністративно-правового захисту органами державної влади прав громадян. Проаналізовано проблемні питання класифікації прав людини та громадянина. Визначено поняття та ознаки прав громадян як об'єкта адміністративно-правового захисту органами державної влади, встановлено їх особливості.

Ключові слова: *права громадян, законодавство, способи адміністративно-правового захисту, органи державної влади.*

Права громадян як об'єкт адміністративно-правового захисту органами державної влади були предметом наукових досліджень таких науковців, як С. С. Алексєєв, С. М. Братусь, М. В. Вітрук, С. О. Комаров, А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков, О. А. Лукашова, О. В. Мацко, М. І. Матузов, О. С. Мордовець, В. С. Нарсєянц, А. Ю. Олійник, І. В. Ростовщиків, В. П. Сальніков, О. Ф. Скакун, Б. М. Топорник та багато інших. Роботи зазначених та інших авторів мають важливе наукове та практичне значення. Висновки і рекомендації, що містяться в них, сприяють подальшому вдосконаленню законодавства в адміністративно-правовій сфері, формують загальнотеоретичну основу для досліджень стосовно адміністративно-правового захисту прав та свобод громадян органами державної влади. Проте на сьогодні недостатньо робіт узагальнюючого характеру, комплексного розгляду зазначених питань, а відсутність відповідної монографічної літератури ще раз свідчить як про її складність, так і про недостатню увагу до неї вчених-правознавців.

Метою цієї статті є визначення особливостей прав громадян як об'єкта адміністративно-правового захисту органами державної влади, визначення перспективних напрямків його

удосконалення, у зв'язку з чим планується виконати такі завдання: визначити сутність прав та свобод громадян; охарактеризувати наукову літературу та чинне законодавство України на предмет визначення у них прав та свобод громадян; з'ясувати способи адміністративно-правового захисту органами державної влади прав та свобод громадян; розглянути проблемні питання класифікації прав людини та громадянина; визначити поняття та ознаки права громадян як об'єкта адміністративно-правового захисту органами державної влади.

Права громадян в Україні визнаються та захищаються законом та гарантуються органами державної влади всіх рівнів. Саме в цьому виявляється характерна риса правової держави. Віднесення держави до правової означає, з одного боку, визнання в цій державі прав і свобод людини та громадянина як найвищої цінності, а з іншого – дотримання законності як основного принципу організації та діяльності державного апарату і його посадових осіб. Поєднання саме цих основних засад правової держави зумовлює сталий розвиток та забезпечення всіх, без виключення, прав і свобод людини та громадянина.

У сучасному світі спостерігається зростання тенденції до підсилення соціалізації

економіки, політики та права. Соціальні права та свободи людини і громадянина на початку ХХІ століття відносяться до ряду найактуальніших проблем світового співтовариства в цілому та окремих держав. Вони є визначальними також і для кожної окремої особистості, тому що покликані забезпечити найважливіші життєві потреби та інтереси, гарантувати гідний і достатній рівень життя та вільний розвиток. Ці права визнані світовим співтовариством, закріплені в багатьох міжнародних актах і стали своєрідними міжнародними нормами-стандартами, порушення яких негативно сприймається світовою спільнотою.

На шляху формування громадянського суспільства та будівництва правової держави існує необхідність переосмислення, а у ряді випадків – переоцінки деяких пріоритетів, що превалювали раніше. У цих умовах права людини мають позиціонуватися як абсолютний доміант, що не потребує жодних пояснень у частині їх дотримання, безперешкодної реалізації та повного забезпечення.

Права та свободи людини та громадянина забезпечуються різними способами, у тому числі за допомогою виконання державною владою та її повноважними представниками покладених на них законом обов'язків. Таким чином, рівень дотримання прав громадян у державі відображає те, на скільки ця держава виконує покладені на неї завдання та як вона справляється з функціями, реалізація яких входить до кола цих завдань. Саме тому адміністративно-правове забезпечення прав громадян органами державної влади, в тому числі правоохоронними органами, виступає актуальною проблемою сучасної правової науки. Зазначена проблема посилюється тим, що саме органи державної влади та правоохоронні органи відіграють вирішальну роль у частині розвитку взаємодії суспільства та влади.

Відносно питання забезпечення прав громадян слід зазначити, що на сьогодні держава має фактично монопольне право захисту прав і свобод громадян. Громадянин для відстоювання своїх прав може скористатися, по суті, єдиним засобом – правом подання скарги, яка знову ж потребує розгляду безпосередньо державними структурами. Причиною не зовсім утішної ситуації з реалізацією прав, свобод і законних інтересів громадян та їх забезпеченням у сфері адміністративно-правових відносин є не тільки недосконалість та, в деяких випадках, суперечливість законодавства, але й відсутність необхідної позитивної правозасто-

совчої практики. Відповідно до Конституції Україна є демократичною, соціальною та правовою державою [1]. Це фактично означає, що Україна в Основному Законі проголосила свою соціально-правову політику, спрямовану на утвердження верховенства права та закону, рівність усіх перед законом та пріоритет прав та свобод людини та громадянина. Таким чином, центральною категорією в Українській державі з прийняттям Конституції стала категорія «права та свободи людини та громадянина», стосовно визначення якої в юридичній науці і досі не існує єдиного підходу.

Як вірно зазначає О. С. Йоффе, право – складне суспільне явище, що володіє різноманітними властивостями і ознаками [2, с. 46]. Право розглядається різними науковцями у площині міри та рівня особистої внутрішньої свободи та свободи людини у соціумі, у зв'язку із дією права та закону та у зв'язку з іншими суспільно-правовими категоріями.

Водночас, на думку іншого видатного дослідника в галузі права як багатогранної категорії, так і конкретно прав людини С. С. Алексєєва, перша і дуже гостра проблема, яка зачіпає невід'ємні права людини, – це їх знекровлення, розмивання цієї категорії в лозунговому політичному житті і, на жаль, у науці [3, с. 735]. Автор доречно підкреслював нечіткість, розмитість та, в більшості випадків, абстрактність наукової категорії «права людини», яка досить часто відірвана від практики та існує лише у промовах та лозунгах наших можновладців.

Саме тому виникає потреба в дослідженні цієї категорії, визначенні її сутності та формулюванні її поняття.

На думку В. В. Копейчикова, наявність у громадянина прав свідчить про особливий зв'язок між людиною і державою, зміст якого полягає у специфічній взаємній відповідальності: держава зобов'язана піклуватися про своїх громадян, де б вони не перебували, забезпечувати захист їхніх прав і свобод, а громадянин, у свою чергу, має дотримуватися приписів, установлених державою в інтересах всього суспільства [4, с. 66–67]. Це твердження є цілком справедливим, однак потребує певного уточнення. Зокрема, взаємна відповідальність громадянина і держави має ґрунтуватися на первинності прав людини та громадянина. Тобто всі заборони та правила мають відповідати саме меті захисту прав та свобод абсолютної більшості громадян, які і складають суспільний інтерес. Якщо держава починає створювати

штучні, необґрунтовані правові приписи, які обмежують права і свободи людини і громадянина з метою задоволення потреб правлячої або більш заможної групи, то така держава не може називатися правовою та демократичною.

Так, В. С. Нерсисянц вважає, що право – це форма свободи людей, тобто свобода їх волі [5, с. 23]. Таким чином, автор звертає увагу, перш за все, на внутрішню сторону (суб'єктивну) дії права. У зв'язку з цим слід указати на поширену в юридичній науці думку про те, що право слід розглядати в суб'єктивному та об'єктивному значенні.

На думку В. Ю. Васецького, в об'єктивному значенні права і свободи особи – це система міжнародних та національних правових норм, що встановлюють правовий статус людини, а також закріплюють її положення, правила взаємовідносин між людьми, відносини особи (громадянина) та держави. В суб'єктивному значенні права і свободи особи – це можливість, яка належить конкретній особі, що передбачена правовою нормою, і діяння, що захищене державою [6, с. 11].

Таке визначення об'єктивного та суб'єктивного значення прав людини є недостатньо чітким, оскільки не дозволяє визначити головну сутність відмінності цих двох значень.

Тому більш удалим вважаємо визначення прав людини у суб'єктивному та об'єктивному значенні, сформульоване М. М. Марченком. На думку науковця, об'єктивне право особи – це різновид правових норм у рамках системи діючого права, тобто права, які належать конкретним суб'єктам, але є абстрактними та пасивними. Суб'єктивні права особи – це ті конкретні правомочності, які виникають у людини як у індивідуально визначеного суб'єкта права на основі норм об'єктивного права [7, с. 264–265]. Повністю погоджуємось із думкою автора, оскільки вважаємо, що об'єктивним вираженням права служить законодавчий акт, а суб'єктивна його сторона – це користування правомочностями, визначеними в законодавстві, на основі внутрішньої волі людини.

Більш універсальним є підхід П. Рабіновича, який зазначає, що права і свободи людини – це її певні можливості, необхідні для її існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, що об'єктивно зумовлюються досягнутим рівнем розвитку суспільства і мають бути загальними та рівними для всіх людей [8, с. 7]. Таким чином, хоча автор і розрізняє дві сторони права – суб'єктивну (як необхідну

умову існування та розвитку людини) та об'єктивну (як таку, що характеризується рівнем розвитку суспільства), однак наголошує на єдності цих сторін та одночасному їх існуванні в часі та просторі.

Серед інших концепцій, які не пов'язані із виділенням об'єктивної та суб'єктивної сторони права людини, цікавим є підхід П. М. Нерсисянца, який вважає, що права людини – це владна загальнообов'язковість того, що офіційно визнається і встановлюється як закон (позитивне право) у певний час і в певному соціальному просторі [9, с. 22]. Автор наділяє права людини такою характерною ознакою, як притаманність функції соціальної регуляції. З приводу цього слід зазначити, що соціальна регуляція – категорія, яка відноситься, перш за все, до галузі суспільно-правових відносин. Таким чином, законодавче закріплення прав (і обов'язків) сприяє впорядкуванню суспільно-правових відносин, визначенню загальних правил у цих відносинах, міри можливої та міри дозволеної поведінки.

На думку А. П. Куніцина, людина може виробляти всі діяння, якими не порушується свобода інших, будь-яка можливість називається правом. При цьому право, по-перше, розуміється як якість особи, яка є можливістю вільно користуватися цим правом, не порушуючи законної свободи інших, по-друге, як якість дії воно означає сумісність нашої свободи із загальною законною свободою; по-третє, як зібрання законів воно є сукупність умов, при яких загальна сукупна свобода можлива [10, с. 22]. Ця думка має досить глибокий зміст. Фактично автор наголошує на трьохвимірності існування права. При цьому всі його виміри нерозривно пов'язані між собою та утворюють єдиний комплексний механізм.

Зважаючи на чисельні концепції та підходи до визначення поняття «права людини», в рамках цього дослідження доречним буде також звернення до питання класифікації прав людини та громадянина, виділення окремих їх видів.

Як зазначає Ю. С. Размегасва, до числа основних критеріїв, за якими відбувається класифікація прав громадянина, переважно відносять такі: час виникнення, характер суспільних відносин, предмет правового регулювання, ступінь абстракції виражених у них можливостей, способи реалізації, можливості обмеження тощо [11, с. 26]. Однак однією з найбільш розповсюджених класифікацій є поділ прав людини та громадянина залежно від галузі права. При цьому справедливо зазначити, що

центральне місце серед таких прав займають конституційні права та свободи.

Досліджуючи роботи науковців стосовно змісту та правової природи конституційних прав і свобод громадян України, вбачається, що існують відмінності в розумінні їх визначення та елементів змісту. Так, на думку В. В. Букача, головними елементами юридичного змісту конституційних політичних прав громадян є: а) право діяти; б) право вимагати; в) право користуватися; г) право звертатися за захистом [12, с. 16]. Схожої думки у своїх міркуваннях дотримується й Л. А. Лазаренко, який з приводу змісту суб'єктивних прав і свобод громадян виокремлює можливості: а) власної поведінки носія права; б) вимагати відповідної поведінки зобов'язаних осіб; в) звертатися за забезпеченням суб'єктивного права до держави й суспільства; г) користуватися соціальними благами [13, с. 9–10].

Верховенством права як основною ознакою правової держави сучасна демократія відрізняється від своїх історичних прототипів, стає більш виваженою і гуманною. Стаття 3 Конституції України прямо позначає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1].

У свою чергу М. І. Матузов, розглядаючи зміст будь-якого конституційного права громадянина, виокремлював такі елементи: а) діяти відповідно до змісту конкретного конституційного права; б) вимагати позитивних дій від зобов'язаного суб'єкта в межах обов'язку, визначеного об'єктивним правом; в) користуватися визначеним у законі соціальним благом; г) звертатися до компетентних суб'єктів у разі порушення конституційного права задля його поновлення та відшкодування збитків [14, с. 115]. П. М. Рабінович і М. І. Хавронюк зазначають, що у загальній шкалі гуманітарних цінностей права людини, як і сама людина, займають центральне місце і домінують над усіма іншими. Їх пріоритет та значущість безспірні, роль і призначення очевидні. На думку автора, права людини виступають тим виміром, який є основою будь-яких суспільних утворень, точкою відліку у вирішенні глобальних і поточних завдань, у проведенні тих чи інших реформ, розробці державних програм [15, с. 289].

Так, В. Ф. Погорілко та В. Л. Федоренко, досліджуючи конституційні права громадянина, у їх зміст укладають можливості володіння, користування та розпорядження політичними, економічними, соціальними й культурними (духовними) цінностями [16, с. 126]. О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна до змісту конституційних прав і свобод включають можливості особи на: а) законні дії чи бездіяльність; б) вимоги до зобов'язаних суб'єктів; в) звернення до держави за захистом своїх прав чи свобод [17, с. 136–137]. Як бачимо, вказані науковці до змісту конституційних прав не включають можливість користуватися соціальним благом.

Перш ніж перейти до позицій інших учених, які відрізняються тим чи іншим чином від попередніх, зазначимо, що міркування В. В. Букача, Л. А. Лазаренка та М. І. Матузова на сьогодні вважаємо найбільш доречними і логічними з точки зору існування такої правової дефініції, як «право громадян», та обов'язку кожної держави надавати та гарантувати кожному громадянину можливості вільного та всебічного розвитку.

У різні епохи й історичні періоди проблема прав людини, незмінно залишаючись політико-правовою категорією, набувала або релігійного, або етичного, або філософського звучання залежно від соціальної позиції класів, що перебували у владі [18, с. 28].

Однак цікавими є й інші думки щодо змісту та основних елементів права громадян, які, на нашу думку, деякою мірою виходять за межі правової науки. Так, О. В. Негодченко, аналізуючи зміст конституційних прав громадянина, зазначає, що міркування щодо реального здійснення права не можуть бути універсальними та непорушними, адже окремо визначене історичне походження тих можливостей людини, які становлять її основні права, навіть на всесвітньому, глобальному рівні визначає неоднаковість їх конкретного змісту та обсягу в різних умовах та в різні часи існування людства. Дослідження змісту прав людини та їх розподілу в суспільстві слід здійснювати в історичному контексті [19, с. 5–7]. Отже, О. В. Негодченко, виходячи за межі правової науки, досліджуючи зміст конституційних прав громадянина, пов'язує їх з історичним розвитком.

Конституційні права та свободи людини та громадянина складають основу прав інших галузей права, оскільки конституційні права є невід'ємними, первинними та пріоритетними відносно інших прав. У зв'язку з цим у правовій

науці поширеною є інша класифікація прав людини та громадянина. Зокрема, права людини можна класифікувати на три «покоління» прав: громадянські і політичні права; соціально-економічні права; колективні (солідарні) права, або права народів. Існує підхід у класифікації прав громадянина, відповідно до якого пропонується ділити права і свободи на суттєві та менш суттєві [20, с. 58].

Так, О. В. Петришин стверджує, що права і свободи людини і громадянина – це правові можливості (надбання), необхідні для існування і розвитку особи, які визнаються невід’ємними, мають бути загальними і рівними для кожного, забезпечуватись і захищатись державою в обсязі міжнародних стандартів [21, с. 134]. Спочатку виникають права людини, бо вона з ними народжується, а потім уже об’єктивне право. Тому права та свободи можуть і не мати ознак правових, як про це вказує дослідник, бо ще можуть бути не закріплені правовими нормами. Не можемо погодитися з О. В. Петришином і в тому, що природні права мають забезпечуватись і захищатись державою лише в обсязі міжнародних стандартів, адже національні норми можуть і перевищувати такі міжнародні стандарти.

Виходячи з усього сказаного щодо правової природи та юридичного змісту поняття «права громадянина», можна запропонувати таке визначення цієї категорії. Вважаємо, що в контексті нашого дослідження «права громадянина» являють собою суб’єктивну можливість кожного громадянина, незважаючи на його походження, стать, релігійну приналежність, переконання та інші ознаки, активно діяти певним чином і вимагати визначених дій від інших суб’єктів (громадян, держави в особі органів державної влади та управління, місцевого самоврядування) з метою реалізації, забезпечення та захисту своїх можливостей від неправомірних зазіхань, яка встановлена адміністративно-правовими нормами і забезпечена спеціальними засобами державної охорони.

Список використаних джерел

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Иоффе О. С. Вопросы теории права / О. С. Иоффе, М. Д. Шаргородский. – М. : Юрид. лит., 1961. – 381 с.
3. Алексеев С. С. Право. Азбука. Теория. Философия. Опыт комплексного исследования / С. С. Алексеев. – М. : Норма – Инфра-М, 1998. – 812 с.
4. Основи конституційного права України : підручник / за ред. В. В. Копейчикова. – Вид. 2-ге, допов. – Київ : Юрінком Інтер, 1998. – 287 с.
5. Нерсесянц В. С. Философия права : курс лекций / В. С. Нерсесянц. – М. : Норма – Инфра-М, 1999. – 652 с.
6. Васецький В. Ю. Доктрина прав людини в романо-германській правовій системі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Васецький Вячеслав Юрійович. – Київ, 2005. – 200 с.

Таким чином, права людини визначають мінімум умов для збереження людської гідності та життя, є універсальною категорією, яка являє собою можливість людини користуватися елементарними, найбільш важливими благами та умовами безпечного, вільного існування особистості в суспільстві.

На підставі вищезазначеного уявляється можливим виокремити основні ознаки прав людини і громадянина:

- визнаються у правовій державі вищою соціальною цінністю та закріплюються в законодавстві цієї держави;
- захищаються органами державної влади, що виступає основною метою та пріоритетними завданнями їх діяльності;
- гарантуються можливістю застосування державного примусу для захисту або забезпечення реалізації основоположних прав людини та громадянина;
- утворюють цілу систему, яка включає в себе особисті, політичні, економічні та інші види прав;
- основоположні права надаються людині з народження та не залежать від активності її дій щодо реалізації цих прав, оскільки така реалізація не пов’язана зі вступом людини у будь-які правовідносини (наприклад, право на життя, на повагу до своєї особистості тощо);
- можливість реалізації основоположних прав людини та громадянина не повинна залежати від матеріального стану, національності, освіти тощо;
- законодавством правової держави гарантується рівність прав усіх громадян.

Вважаємо, що права, свободи і законні інтереси людини та громадянина мають бути не тільки задекларовані у законодавчих актах, але й забезпечені та гарантовані державою, що уможливило їх перехід із потенційного стану в реальний. Слід підкреслити, що відповідно до загальноновизнаних міжнародних стандартів природні права людини є однаковими для всіх і належать людині з моменту її народження.

7. Общая теория государства и права. Академический курс в двух томах / отв. ред. проф. М. Н. Марченко. – Т. 1: Теория государства. – М.: Зерцало, 1998. – 416 с.
8. Рабінович П. М. Права людини і громадянина в Конституції України (до інтерпретації вихідних конституційних положень) / П. М. Рабінович // Праці львівської лабораторії прав людини Академії правових наук України. – 1997. – Сер. II. – Вип. 1. – С. 7–10.
9. Нерсисянц П. М. Права человека в истории политической и правовой мысли (от древности до декларации 1789 г.) / П. М. Нерсисянц // Права человека в истории человечества и в современном мире: материалы конф., 1988 г. / отв. ред. Е. А. Лукашева. – М.: АН СССР, Ин-т государства и права, 1989. – С. 21–29.
10. Куницын А. П. Право естественное / А. П. Куницын. – СПб., 1818. – XXII, – 135 с.
11. Размегаева Ю. С. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Размегаева Юлія Сергіївна. – Харків, 2008. – 215 с.
12. Букач В. В. Конституційні політичні права та свободи людини і громадянина в Україні: [монографія] / В. В. Букач, А. Ю. Олійник. – Дніпропетровськ: Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 172 с.
13. Лазаренко Л. А. Зміст конституційного права на звернення / Л. А. Лазаренко // Право і суспільство. – 2008. – № 5. – С. 9–15.
14. Матузов Н. И. Личность. Права. Демократия. Теоретические проблемы субъективного права / М. И. Матузов. – Саратов: Саратов. ун-т, 1972. – 292 с.
15. Рабінович П. М. Права людини і громадянина: навч. посіб. / П. М. Рабінович, М. І. Хавронюк. – Київ: Атіка, 2004. – 464 с.
16. Погорілко В. Ф. Конституційне право України: [підручник] / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко; за заг. ред. В. Ф. Погорілко. – Київ: Наук. думка; Прецедент, 2007. – 344 с.
17. Совгиря О. В. Конституційне право України: [навч. посіб.] / О. В. Совгиря, Н. Г. Шукліна. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – 632 с.
18. Ульянов О. І. Адміністративно-правовий захист міліцією прав громадян у сфері громадського порядку: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Ульянов Олександр Іванович. – Одеса, 2002. – 180 с.
19. Негодченко О. В. Основи діяльності органів внутрішніх справ України щодо забезпечення прав і свобод людини: навч. посіб. / О. В. Негодченко. – Дніпропетровськ: Юрид. акад. МВС України, 2004. – 167 с.
20. Кушніренко О. Г. Права і свободи людини та громадянина / О. Г. Кушніренко, Т. М. Слінько. – Харків: Факт, 2001. – 437 с.
21. Загальна теорія держави і права / за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. – Харків: Право, 2002. – 428 с.

Надійшла до редколегії 20.03.2014

ГАМАЛИЙ А. Л. ПРАВА ГРАЖДАН КАК ОБЪЕКТ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ ОРГАНАМИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ

Определена сущность прав граждан. Охарактеризована научная литература и действующее законодательство Украины на предмет определения в них прав граждан. Выяснены способы административно-правовой защиты органами государственной власти прав граждан. Проанализированы проблемные вопросы классификации прав человека и гражданина. Определены понятия и признаки прав граждан как объекта административно-правовой защиты органами государственной власти, установлены их особенности.

Ключевые слова: права граждан, законодательство, способы административно-правовой защиты, органы государственной власти.

GAMALIY O. L. THE RIGHTS OF CITIZENS AS THE OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION BY THE PUBLIC AUTHORITIES

The nature of citizens' rights is determined. The scientific literature and current legislation of Ukraine is characterized in terms of determining the citizens' rights. The ways to administrative and legal protection of human and citizens' rights by state authorities are investigated. The problem issues of human and citizens' rights classification are analyzed. The concept and characters of citizens' rights as the object of administrative and legal protection by the public authorities are identified, their features are established.

Keywords: citizens' rights, legislation, methods of administrative and legal protection, the public authorities.